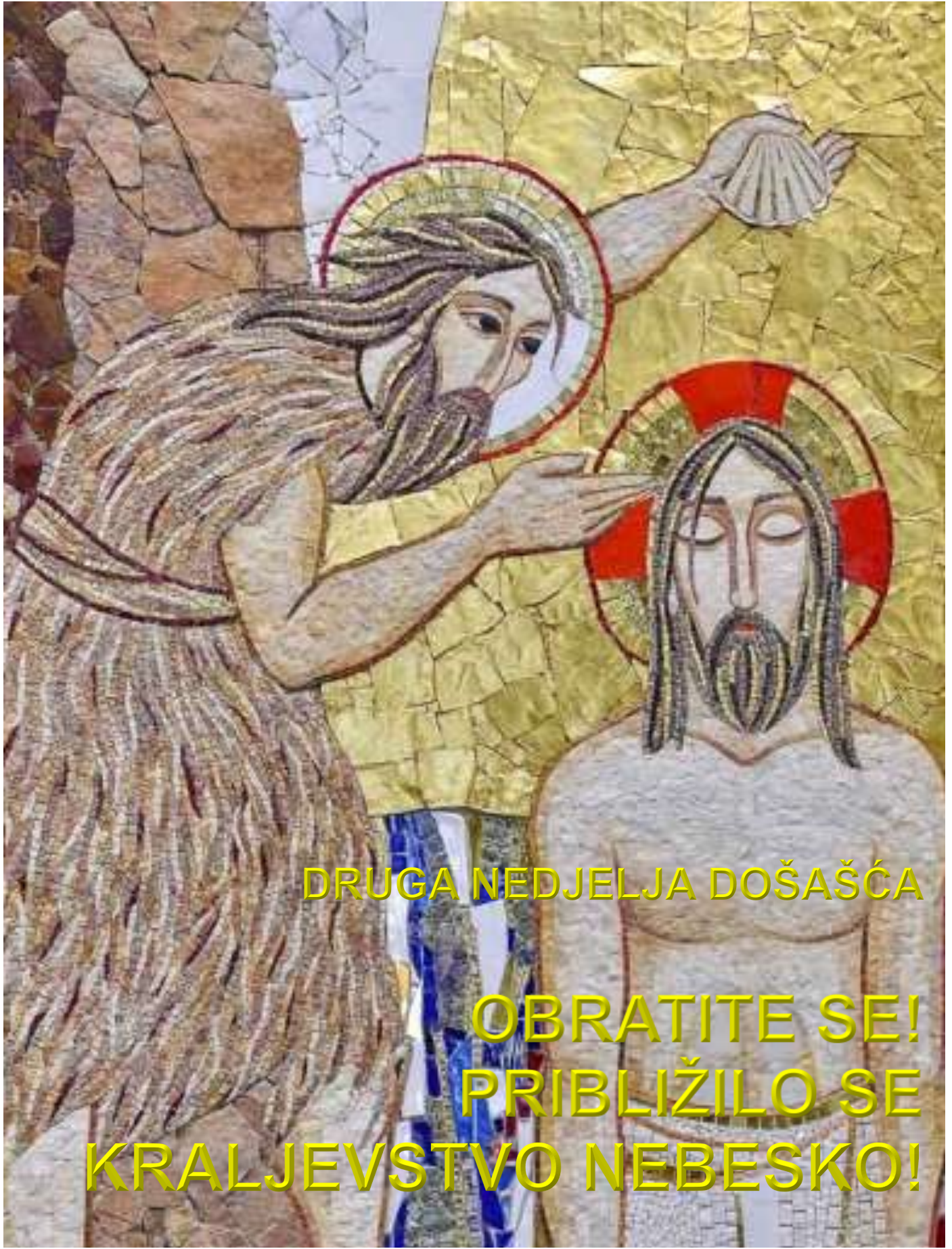

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANĐELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

OBRATITE SE!
PRIBLIŽILO SE
KRALJEVSTVO NEBESKO!

PROSINAC

II. NEDJELJA DOŠAŠĆA

Ned. 4. Ivan Damašćanski, Barbara, Adolf Kolping

Pon. 5. Krispina, Saba

Uto. 6. Nikola biskup, Nikša, Nikica

Sri. 7. Ambrozije, Ambroz, Sabina, Urban

Čet. 8. BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM, Imakulata

Pet. 9. Valerija, Zdravka, Ciprijan

Sub. 10. Gospa Loretska, Julija Anton Durković

Naslovnica: Marko Ivan Rupnik, *Isusovo krštenje*

Slika preuzeta s:

<https://www.acistampa.com/>

mihael

40/2022.

Listić Policijske kapelanije sv. Mihaela Arkandela MUP - sjedište i Ravnateljstvo policije, Godište XVI. (2022.), broj 41 (549); druga nedjelja došašća, 4. studenoga 2022.

Kontakt:

vlč. **Željko Rakošec**, policijski kapelan, tel.: 22 712, 85 682;; e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana, tel.: 88 853, 82 805;; e-mail: vbakula@mup.hr

MEDITACIJA

Preteča

SLUŽBA RIJEČI

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

ČITANJA

Obratite se!

Približilo se kraljevstvo nebesko! 4

HOMILIJA

Obratiti se, ali kada? 8

BEZGRJEŠNO ZAČEĆE BDM

ČITANJA

Zdravo, milosti puna!

Gospodin s tobom! 10

HOMILIJA

Unaprijed oslobođena 14

KATEHEZA

Došašće 16

Liturgija i blagdani u došašću 18

ZANIMLJIVOST

Adam i Eva 20

Mali vjeronaučni leksikon 22

SPOMENDAN

Anton Durković 23

NAŠI POKOJNI 24

Preteča

Došašće nam otkriva divan lik, osobu Ivana Krstitelja, čovjeka koji stoji između Kristova dolaska i prošlosti. Jedini prorok koji je vidio Onoga kojega su toliki starozavjetni proroci naviještali; prorok, koji nam svojim životom i djelovanjem pokazuje kako bi trebao izgledati naš životni advent.

Za svoje obitavalište izabire pustinju. Pustinja - mjesto samoće, gdje se ne može biti kod kuće, mjesto gdje nema ljudske pomoći i potpore, mjesto kušnje i životne škole, u kojoj je jedini učitelj Otac nebeski. On je jedina potpora i utjeha u pustinji gdje vlada fatamorgana, gdje mi se čini na dohvat ruke ono što je daleko i ono daleko kao tu prisutnim. Tu je Ivan u pustinji izvršavao zadaću koju je dobio od Boga: da bude glasnik, preteča Isusov, glas koji viče u pustinji, glas koji zove na obraćenje. Židovi su zahtijevali da se legitimira, da kaže tko je, jer su mislili da je Mesija. No, on spremno otklanja ta nagađanja: „Ja nisam Krist. Nisam ja taj“. U našem životu ima situacija u kojima bismo upravo tako trebali reagirati: nisam ja taj za koga me vi držite. Ja nisam snažan, nisam svetac.

Ivan je glas u pustinji, u kojoj vjetar guta svaki glas. I mi želimo biti glas u pustinji, glas koji viče za Bogom, ljudi koji uvijek pozivaju pa i onda kad se čini da se taj zov gubi u bezgraničnoj tišini i osamljenosti, kad se čini da nema nikakva odgovora s druge strane.. No, čut ćemo odgovor, koji ne izgleda jasan i razgovijetan, koji nije samo utjeha u vjeri, nego je sama riječ Božja, koja se kao vječno svjetlo, vječna istina, vječna i jedina stvarnost spušta u tu prazninu, u pustinju moga srca, koje tako često beznadno čeka bez vjere u praznini tog života. No, ne smije se izgubiti iz vida da je već u našoj sredini Onaj koji treba doći, Nepoznati i Očekivani, kojeg najbolje poznajemo.

Čuti Ivanov glas znači pripravljanje neprestano put Gospodinu u svom srcu, pretvarati pustinju, бесплодно tlo u plodnu zemlju, dopustiti da Duh Sveti struji i teče kroz isušene duhovne kanale, da donese svjetlo, da pretvori grobnicu našeg srca u mjesto Isusovog rođenja.

Prvo čitanje: Iz 11, 1-10

Po pravdi će suditi siromasima.

Čitanje Knjige proroka Izaije

U onaj dan:
 Isklijat će mladica iz panja Jišajeva,
 izdanak će izbit iz njegova korijena.
 Na njemu će duh Gospodnji počivat,
 duh mudrosti i umnosti,
 duh savjeta i jakosti,
 duh znanja i straha Gospodnjeg.
 Prodahnut će ga strah Gospodnji:
 neće suditi po viđenju,
 presuđivati po čuvenju,
 već po pravdi će suditi siromasima
 i sud prav izricat bijednima na zemlji.
 Šibom riječi svoje ošinut će silnika,
 a dahom iz usta ubiti bezbožnika.
 On će pravdom opasati bokove,
 a vjernošću bedra.
 Vuk će prebivati s janjetom,
 ris ležati s kozličem,

tele i lavić zajedno će pâsti,
 a djetešce njih će vodit.
 Krava i medvjedica zajedno će pâsti,
 a mladunčad njihova skupa će ležati,
 lav će jesti slamu ko govedo.
 Nad rupom gujinom igrat će se dojenče,
 sisanče će ruku zavláčiti u leglo zmijinje.
 Zlo se više neće činiti,
 neće se pustošiti na svoj svetoj gori mojoj:
 zemlja će se ispuniti spoznajom Gospodnjom
 kao što se vodom pune mora.
 U dan onaj: Jišajev izdanak,
 dignut kao stijeg narodima,
 puci će željno tražiti.
 I prebivalište njegovo bit će slavno.

Riječ Gospodnja

Tekst prvog čitanja dio je takozvane Izaijine Knjige o Emanuelu (pogl. 7 - 12).

Prvi dio današnjeg odlomka u svoje središte stavlja scenu odrezanog i osušenog panja, koji je simbol grijeha i nevjerice Davidove loze. Ali upravo iz takvog mrtvog panja izbija mladica, označavajući neočekivan početak i novi život.

Slika zelenog izdanka povezana je sa slikom vjetra (ruah), koji je u hebrejskom jeziku izražen s istim terminom kao i duh. Vjetar što dolazi na novo lišće Jišajeva, simbol je Duha koji je izliven u potpunosti na Mesiju. Taj Duh odražava se kroz darove koji se odnose na čitavo čovječanstvo; ali najveći dar koji Mesija od Boga prima i koji ostvaruje u obnovljenom svijetu je stvaranje kraljevstva pravednosti i nepristranosti, obrane potlačenih i mira.

Novo mesijansko kraljevstvo je opisano u drugom dijelu Izaijina himna koji kroz mitološke metafore opisuje idilu novoga raja. Suprotne skupine divljih životinja (vuk, ris, lavić, medvjedica, lav, guja) i one domaćih (janje, kozlič, tele, krava, govedo, dojenče) ne predstavljaju više međusobni razdor, već se sjedinjuju u neraskidivu slogu koja simbolizira mesijanski mir. Sve ovisi naravno o Božjem prstu jer će se „zemlja ispuniti spoznajom Gospodnjom“. Novi mesijanski poredak neće biti djelo ljudskih inicijativa i napora, nego novo Božje stvaranje. Mesijanska zajednica postat će „stijeg narodima“, odnosno model i poziv svim narodima.

Otpjevni psalam: Ps 72, 1-2.7-8.12-13.17

U danima njegovim cvjetat će pravda i mir velik dovijeka.

Bože, sud svoj daj kralju
i svoju pravdu sinu kraljevu.
Nek puku tvojem sudi pravedno,
siromasima po pravici!

Bilo ime njegovo blagoslovljeno dovijeka!
Dok je sunca, živjelo mu ime!
Njim se blagoslivljala sva plemena zemlje,
svi narodi nazivali ga blaženim!

U danima njegovim cvjetat će pravda
i mir velik - sve dok bude mjeseca.
I vladat će od mora do mora,
i od Rijeke do granica svijeta.

On će spasiti siromaha koji uzdiše,
nevoljnika koji pomoćnika nema;
smilovat će se ubogu i siromahu
i spasit će život nevoljniku.

Kralj o kojemu govori psalam je najvjerojatnije David, a njegov sin je Salomon. Ipak, slika kralja i plodovi njegove vladavine su neizmjerni i duboki („On će spasiti siromaha koji uzdiše, nevoljnika koji pomoćnika nema...“) tako da je nemoguće ne vidjeti u tome budućeg Mesiju, kraljevog sina iz roda Davidova (usp. Rim 1,3; Gal 3,16).

Drugo čitanje: Rim 15, 4-9

Krist spašava sve ljude.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanima

Braćo:

Što je nekoć napisano, nama je za pouku napisano da po postojanosti i utjesi Pisama imamo nadu. A Bog postojanosti i utjehe dao vama da međusobno budete složni po Kristu Isusu te jednodušno, iz jednoga grla, slavite Boga i Oca Gospodina našega Isusa Krista. Prigrlijte jedni druge kao što je Krist prigrlio vas na slavu Božju. Krist je, velim, postao poslužitelj obrezanika za istinu Božju da ispuni obećanja dana ocima, a pogani da za milosrđe proslave Boga, kao što je pisano: Zato ću te slaviti među pucima i psalam pjevati tvome imenu.

Riječ Gospodnja

Odlomak iz završnog dijela Poslanice Rimljanima sadrži i topli poziv na bratsko primanje. Kao uvijek, za Pavla je moral oblikovan po uzoru na Krista, stoga i kršćansko ponašanje treba odražavati ono Kristovo. Dakle, kao što se Krist svojim utjelovljenjem učinio „poslužiteljem“ obrezanih (tj. Židova), tako se i kršćanin treba utjeloviti u poganski svijet, odnosno u nov i zahtjevan horizont, svjedočeći svoju ljubav. Današnje čitanje uvodi tematike „postojanosti“ i „utjehe“ u oponašanju Krista i njegove ljubavi. Upravo to su darovi koje nam može dati Sveto pismo, potvrđuje Pavao, jer oni dolaze kroz vjerno i djelatno slušanje Božje riječi, koja je „svjetlo stazi“ čak i u tamama i gorčinama života.

Tekst Poslanice koji danas čitamo nije samo obična opomena za međusobno poštovanje i prihvaćanje, već je i poziv na oponašanje Božjeg načina ponašanja prema svim ljudima. Bog je strpljiv i vjeran, milosrdan prema svima. To je Isus svojim životom i pokazao, prihvaćajući sve ljude. On je postao poslužiteljem obrezanih za istinu Božju kako bi ispunio obećanja, ali je i poganima otvorio put spasenja kao što svjedoči Pismo: „Zato ću te slaviti među pucima (poganima) i psalam pjevati tvome imenu.“ (Ps 18,50)

Isus Krist odnosio se jednakom ljubavlju prema Židovima i prema poganima te im je iskazivao posebne milosti. Prednost Židova je u tome što je Isus iz njihove loze i što je bio njihov učitelj, dok je prednost pogana ta da su pozvani za spasenje jednakom milošću koja je bila obećana prorocima.

Pavlova poruka je jasna: poganin ne smije obescijeniti narod kojemu je Isus naviještao Radosnu vijest, a Židovi ne smiju biti ljubomorni na pogane jer su primili milost koju je Bog mnogo puta navijestio u Pismima.

Evandjelje: Mt 3, 1-12

Obratite se! Približilo se kraljevstvo nebesko!

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U one dane pojavi se Ivan Krstitelj propovijedajući u Judejskoj pustinji: „Obratite se jer približilo se kraljevstvo nebesko!“ Ovo je uistinu onaj o kom proreče Izaija prorok: Glas viče u pustinji: Pripravite put Gospodinu, poravnite mu staze!

Ivan je imao odjeću od devine dlake i kožnat pojas oko bokova; hranom mu bijahu skakavci i divlji med. Grnuo k njemu Jeruzalem, sva Judeja i sva okolica jordanska. Primali su od njega krštenje u rijeci Jordanu ispovijedajući svoje grijehе.

Kad ugleda mnoge farizeje i saduceje gdje mu dolaze na krštenje, reče im:

- Leglo gujinje! Tko li vas je samo upozorio da bježite od skore srdžbe? Donosite dakle plod dostojan obraćenja. I ne usudite se govoriti u sebi: 'Imamo oca Abrahama!' Jer, kažem vam, Bog iz ovoga kamenja može podići djecu Abrahamovu. Već je sjekira položena na korijen stablima. Svako dakle stablo koje ne donosi dobroga roda, siječe se i u oganj baca. Ja vas, istina, krstim vodom na obraćenje, ali onaj koji za mnom dolazi jači je od mene. Ja nisam dostojan obuće mu nositi. On će vas krstiti Duhom Svetim i ognjem. U ruci mu vijača, pročistit će svoje gumno i skupiti žito u svoju žitnicu, a pljevu spaliti ognjem neugasivim.

Riječ Gospodnja

Svojim specifičnim biblijsko-narativnim stilom, Matej u današnjem evandjelju predstavlja lik Ivana Krstitelja u Judejskoj pustinji. Već se ovdje primjećuje prva razlika između njega i Isusa; ovaj prvi je djelovao u Judeji, dok će Isus djelovati u Galileji. Za Mateja je Ivanovo djelovanje u potpunosti usmjereno i podređeno „onome koji treba doći“, osobi Isusa Krista. Ivan je ujedno predstavljen kao velik i hrabar propovjednik koji je navijestio skori sud Božji.

Krstitelj provodi težak i strog život: njegova hrana, odjeća... prizivaju u misao neke od starozavjetnih proroka, posebno Iliju koji se povukao na istočnu stranu Jordana. Ivan Krstitelj živi u pustinji koja je mjesto kušnje, ali i slave. Sinajska pustinja u Izlasku bila je mjesto u kojemu je izraelski narod bio kušan od strane Egipćana. Prije ulaska u Obećanu zemlju bilo je nužno obraćenje srca i obnova saveza s Bogom. Pustinja je i mjesto gdje Bog objavljuje svoju prisutnost i slavu (stup od oblaka, Sinaj, šator sastanka, razna čuda). Citirani tekst Izaije u današnjem evandjelju najavljuje povratak Gospodnje slave. Poruka je jasna: oni koji dolaze do mjesta obraćenja (pustinje), moći će vidjeti Gospodina koji dolazi u Isusu Kristu, koji će objaviti svoju slavu i potvrditi konačni slave.

Krstiteljeva poruka sastoji se od strogog imperativa, „obratite se“, svoj način mišljenja okrenite u drugom smjeru, jer je motivacija jasna: „približilo se kraljevstvo nebesko“. Ivan kaže da objava nije daleko, već se približila. Uostalom, to potvrđuje slika stabla koje se sječe, a u Starom zavjetu predstavljala je sud Božji. Sa sudom je povezana i skorašnja srdžba koja je opisana kroz sliku ognja.

Ivanovi slušatelji trebaju dakle dobro otvoriti oči i uši pred onim što ih očekuje. Ivanova poruka i danas je aktualna. Oni koji žele prihvatiti Krista trebaju mu „pripraviti staze“.

Komentari čitanja: Služba riječi 274/14

Obratiti se, ali kada?

Kako izgledaju naši adventi i uopće ovo vrijeme došašća? Slično nekoj tržnici koja radi samo četiri tjedna u godini: galama, gužva, buka, osvjetljeni izlozi mame povoljnim cijenama, akcijama, popustima. Reklamni spotovi na televiziji, reklamni plakati posvuda nalijepljeni. Svi nešto nude, s drugima se nadmeću boljom i atraktivnijom ponudom.

Propovijed Ivana Krstitelja zvuči sasvim drugačije: *Obratite se, približilo se kraljevstvo Božje. Sjekira je već položena na korijen stablima. Svako stablo koje ne donosi dobroga roda siječe se i u oganj baca.* Bez pokore i obraćenja ne pomaže vam ni tjelesno pripadanje Abrahamovu potomstvu, ne pomaže nam ni institucionalno pripadanje crkvi, to jest da smo samo katolici, a ne i vjernici.

Zamislite da se nalazite u kazalištu, ali ne u gledateljstvu nego na pozornici. Pet minuta je do osam sati, a u osam se otvara zastor i počinje predstava, sve je spremno. Najednom utrči na pozornicu intendant, ravnatelj kazališta, bez riječi pregledava

kulise i kostime i počinje vikati i psovati, pokazujući rukama okolo kako je to sve pogrešno i kulise i kostimi, nešto će se sasvim drugo izvoditi i igrati...

Upravo je tako nastupio Ivan Krstitelj. Stoljećima je čovječanstvo čekalo otkupitelja i u zadnji trenutak pojavio se njegov intendant, ravnatelj Ivan Krstitelj. Isto tako propovijeda i zaokružuje rukama kako su naša došašća kriva, pogrešna su i naša nadanja i očekivanja i snovi. Obratite se dok ima još vremena! To je uloga Krstiteljeva u ovom našem došašću: nešto drugo treba igrati! Adventske su nam kulise i kostimi pogrešni. Isus stoji pred vratima i kuca. Nemojmo se zavaravati mišlju: *pa ja sam kršten...*

Advent Ivana Krstitelja odigrava se, sasvim drugačije nego ovaj naš, u pustinji. Pustinja je imala posebno značenja za Izraelce. Doživjeli su pustinju kao mjesto nestašice, kako mjesto puno opasnosti, kao mjesto demona. No doživjeli su pustinju i kao mjesto tišine i osame gdje im se Bog posebno približio, štitio ih i vodio u obećanu zemlju. Prolazak kroz pustinju ostao je kao veliko vrijeme spasenja u sjećanju, kao vrijeme prve ljubavi u kojoj je narod na neusporediv način osjetio Božju ljubav.

<https://www.reliqija.me/>

Pustinja je prisutna i u ovom današnjem svijetu, u kojem je prisutno zajedno spasenje i propast, Božja blizina i Njegova odsutnost, zlo i dobro, tama i svjetlo. Pustinja se proteže i u srcima ljudi u kojima živi i svjetlo i tama, sreća i nesreća, suze i radost, uspjesi i neuspjesi, čežnje i razočaranja...

Ivan nas poziva da se vratimo u pustinju svoga srca i da tamo pripravimo put Gospodinu, da mu poravnamo staze, da mu stvorimo uvjete kako bi mogao ući u naš život. A za to je potrebno povući se od ove predbožićne buke, bježati od izloga, od ponuda i reklama. Čežnju za Bogom u srcu ne možemo nahraniti ničim materijalnim i povoljnim što nam se nudi i nameće. Obraćanje se ne događa na pozornicama ovoga svijeta s pogrešnim kulisama i kostimima na razne načine predstavljene u izložima, velikim centrima, gradskim trgovima i ulicama.

Potrebno je obraćenje. Što je to obraćenje? Ono je kao selidba! Na jednoj plemićkoj zabavi u Francuskoj, kad su se gosti već ponapili, poveo se razgovor o tome što bi tko želio biti kad bi se ponovo rodio. Plemići su svašta govorili i svašta željeli a drugi bi se na to smijali kakve sve želje mnogi imaju. Došao red i na jednog mladog plemića, kneza Lina, te ga gosti upitaju: Tko bi on poželio biti kad bi se ponovo rodio. Knez se zamisli na trenutak, a onda reče:

"Imao bih samo tri želje:"

Prva, da do svoje tridesete godine budem slavan glumac.

Druga, da od svoje tridesete do svoje šezdesete budem slavan vojskovođa i državnik.

Treća, da poslije svoje šezdesete godine postanem fratar - pokornik kako bi za svoje grijeha učinjene do šezdesete godine izvršio dostojnu pokoru i onda umro kao svetac.

Na ovu njegovu želju nitko se uopće nije nasmijao. Dok je izgovarao posljednje riječi, zadnju svoju treću želju, srušio se na pod i umro. A imao je svega trideset i šest godina. Da je mladi knez znao za ovaj čas sigurno bi već davno prije, i prije svoje tridesete godine počeo činiti pokoru koju je ostavio iza svoje šezdesete. Ali nije znao. Valjda je umirući spoznao da je svoje obraćenje i svoju pokoru planirao za prekasno vrijeme koje mu nije bilo dano. Tko zna kakva mu je bila vječnost.

Svaki čovjek koji ima i malo savjesti dobro zna što u njegovom životu ne valja, što se mora promijeniti. Ali baš to - ta promjena je teška. Uvijek je lakše ići utrim, utabanim putem. Najteže je promijeniti sebe. Najbolnije je sjeći po svom srcu, po svojoj duši. Zato te promjene svi žele ostaviti za one zadnje dane. Koji su to zadnji dani? Tko može znati taj dan? Možda i nije ostao čitav dan?

Priredio Stjepan Harjač

Prvo čitanje: Post 3, 9-15.20

Neprijateljstvo ja zamećem između roda tvojega i roda njezina!

Čitanje Knjige Postanka

Pošto je Adam jeo s drveta, zovne ga Gospodin, Bog:

„Gdje si?“ reče mu. On odgovori:

„Čuo sam tvoj glas u vrtu; pobjah se jer sam gol pa se sakrih.“

Nato mu reče:

„Tko ti otkri da si gol? Da nisi jeo sa stabla s kojega sam ti zabranio jesti?“

Čovjek odgovori:

„Žena koju si mi dao - ona mi je dala sa stabla pa sam jeo.“

Gospodin, Bog, reče ženi:

„Što si to učinila?“

„Zmija me prevarila pa sam jela“, odgovori žena.

Nato Gospodin, Bog, reče zmiji:

„Kad si to učinila, prokleta bila među svim životinjama i svom zvjeradi poljskom! Na

truhu svome puzat ćeš i prašinu jesti sveg života svog! Neprijateljstvo ja zamećem između tebe i žene, između roda tvojeg i roda njezina: on će ti glavu satirati, a ti ćeš mu vrebati petu.“

Svojoj ženi čovjek nadjene ime Eva jer je majka svima živima.

Riječ Gospodnja

Treće poglavlje Knjige Postanka govori o čovjekovom narušavanju Božjeg plana, odnosno svega onoga što je opisano u drugom poglavlju. Današnje čitanje nastavlja se na pripovijest o grijehu prvih ljudi te opisuje dio procesa koji Bog vodi s Adamom, Evom i na koncu sa zmijom. Optuženi se međusobno osuđuju, padajući još više u zlo u koje su se uvukli, a najveći grijeh je što se skrivaju od Boga, jer su „spoznali“ da su goli.

U Bibliji glagol „spoznati“ znači prisvojiti, posjedovati, prevladati nad nečim ili nad nekim. „Dobro i zlo“ obuhvaćaju čitav moral ljudskog postojanja, zbog čega „spoznati dobro i zlo“ znači odlučiti svojevoljno ono što je dobro i ono što je zlo, protiveći se Božjem naumu.

Zmija koja iskušava čovjeka, u starini je predstavljala božanstvo snage i plodnosti, dakle simbol suprotan pravome Bogu. U kasnijoj biblijskoj tradiciji bit će poistovjećena s đavlom. Pod simbolikom iskušenja sa strane zmije, čovjek izriče svoju volju za stvaranjem drukčijeg plana od onog Božjeg, prouzročivši tako sva zla ovoga svijeta - i to se zove istočni grijeh, koji nažalost karakterizira sve ljude od trenutka rođenja, izuzev Majke Onoga koji „će satrti zmijinu glavu“. Zbog toga Majka Isusa Krista, pobjednika nad grijehom, nije mogla biti podvrgnuta iskonskome grijehu. S Marijom počinje jedna nova povijest koja se ne rađa u rajskom vrtu, već u jednom malenom galilejskom zaseoku imenom Nazaret.

Otpjevni psalam: Ps 98, 1-4

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu jer učini djela čudesna.

Pjevajte Gospodinu pjesmu novu,
jer učini djela čudesna.
Pobjedu mu pribavi desnica njegova
i sveta mišica njegova.

Gospodin obznani spasenje svoje,
pred poganima pravednost objavi.
Spomenu se dobrote i vjernosti
prema domu Izraelovu.

Svi krajevi svijeta vidješe
spasenje Boga našega.
Sva zemljo, poklikni Gospodinu,
raduj se, kliči i pjevaj!

Psalam pripada skupini jahvističkih psalama u kojima se veličaju divote koje je Gospodin učinio i njegovo kraljevstvo nad svim narodima. Jasno je da se „čudesna djela“ u prvom retku odnose na djelo što ga je Bog učinio u Bezgrješnoj Djevici Mariji. Bog koji obećava spasenje, konačno preko Marije pokazuje da je moguće otrgnuti se vlasti zla i grijeha te ući u zajedništvo ljubavi s Bogom.

Drugo čitanje: Ef 1, 3-6.11-12

Izabra nas u njemu prije postanka svijeta.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Efežanima

Blagoslovljen Bog i Otac Gospodina našega Isusa Krista, on koji nas blagoslovi svakim blagoslovom duhovnim u nebesima, u Kristu. Tako: u njemu nas sebi izabra prije postanka svijeta da budemo sveti i bez mane pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe, po Isusu Kristu, dobrohotnošću svoje volje, na hvalu slave svoje milosti kojom nas zamilova u Ljubljenome. U njemu, u kome i nama – predodređenima po naumu Onoga koji sve izvodi po odluci svoje volje – u dio pade da budemo na hvalu Slave njegove – mi koji smo se već prije nadali u Kristu.

Riječ Gospodnja

U himničkom obliku Pavao sažimlje čitavo djelo spasenja: posredstvom Isusa Krista Otac je u svojoj ljubavi predodredio da svi ljudi postanu njegovo posinstvo, sveto i bez mane, na hvalu slave njegove. Marija, Bezgrješna, prvina je te iste Božje ljubavi.

Poslanica Efežanima sažimlje čitavu duhovnu baštinu sv. Pavla apostola koja na svojstven način prolazi preko Poslanice Kološanima sve do doktrinarnih izvora Poslanice Rimljanima.

Odlomak koji čitamo na današnju svetkovinu pred naše oči stavlja širinu i veličanstvenost božanskog plana spasenja iz čega proistječu elementi posebnog značaja:

- Riječ je o činu bezuvjetne ljubavi i dobrohotnosti po kojemu nas je Bog odabrao prije postanka svijeta i predodredio da djelovanjem njegove milosti postanemo sveti i bez mane grijeha pred njim, što će reći bezgrješni; predodredio nas je za posinstvo po Isusu Kristu; želi da budemo baštinici njegove slave.

- Konačni cilj Božjeg predodređenja je sama slava Božja.
- Sudioništvo u Božjoj slavi koja se već ostvarila u Isusu Kristu za kršćane je predmet nadanja, ali ujedno im daje novi životni smisao koji se ostvaruje „u nebesima“ te na taj način Crkva već ovdje na zemlji sudjeluje u proslavljenom životu nebeske Crkve, čime se ona posvećuje i biva bez mane pred Bogom. Bog svojim vjernima jamči svaki duhovni blagoslov - od predodređenja do vječne slave, kao što je učinio i Bezgrešnoj Djevici Mariji.

Evandjelje: Lk 1, 26-38

Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!

Čitanje svetog Evandjelja po Mateju

U ono vrijeme: Posla Bog anđela Gabriela u galilejski grad imenom Nazaret k djevici zaručenoj s mužem koji se zvao Josip iz doma Davidova; a djevica se zvala Marija. Anđeo uđe k njoj i reče:

„Zdravo, milosti puna! Gospodin s tobom!“

Na tu se riječ ona smete i stade razmišljati kakav bi to bio pozdrav. No anđeo joj reče:

„Ne boj se, Marijo! Ta našla si milost u Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina i nadjenut ćeš mu ime Isus. On će biti velik i zvat će se Sin Svevišnjega. Njemu će Gospodin Bog dati prijestolje Davida, oca njegova, i kraljevat će nad domom Jakovljevim uvijek

i njegovu kraljevstvu neće biti kraja.“

Nato će Marija anđelu:

„Kako će to biti kad ja muža ne poznajem?“

Anđeo joj odgovori:

„Duh Sveti sići će na te i sila će te Svevišnjega osjeniti. Zato će to čedo i biti sveto, Sin Božji. A evo tvoje rođakinje Elizabete: i ona u starosti svojoj začu sina. I njoj, nerotkinjom prozvanoj, ovo je već šesti mjesec. Ta Bogu ništa nije nemoguće!“

Nato Marija reče:

„Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj riječi!“ I anđeo otiđe od nje.

Riječ Gospodnja

Anđeo pozdravlja Mariju „punu milosti“ izrečen je grčkim terminom sa značenjem „raduj se, veseli se“, čime ga je moguće povezati uz tri proročka teksta upućena „kćeri Sionskoj“ (Jeruzalemu) kojoj se najavljuje radost mesijanskih vremena. Ti tekstovi pozadina su za Lukin izvještaj, ali kod Luke navještaj nije upućen gradu (Jeruzalemu) ili narodu (Izraelu), već jednoj osobi - Mariji. Mesija, Spasitelj, ne dolazi kako bi obitavao na Sionu, već u Mariji. Anđeoski pozdrav nije neka tradicionalna formula, već poziv na mesijansku radost upućen izravno Djevici Mariji, a preko nje i čitavoj Crkvi.

Marijino novo ime „milosti puna“ u kontekstu zauzima duboko značenje: ovo je proročko ime koje ukazuje na posebnu naklonost i dobrohotnost koju je Bog iskazao prema Mariji, određivši je da bude majka Spasiteljeva. „Gospodin s tobom“, prema hebrejskoj inačici, uvijek je bilo upućeno onima za koje je Bog imao posebno poslanje; u našem kontekstu ovaj izraz realnije zvuči kao „Gospodin je u tebi“, simbolizirajući tako otajstvo utjelovljene Riječi. Marijin strah nije prouzročen dolaskom anđela (kako mnogi misle), već činjenicom da je od prvog trenutka shvatila Božji poziv na posebno poslanje, iako joj još nije bilo u potpunosti jasno značenje božanske poruke. Ono što anđeo govori Mariji, odiše mesijanskim poveznicama te Mariji pojašnjava njezino poslanje; ona postaje sigurna da će se preko nje ispuniti Božja obećanja. Način na koji će se sve zbiti pronalazimo ponovno u anđelovom govoru. Izraz „Duh Sveti sići će na tebe“ nadahnut je starozavjetnom frazeologijom: Duh Božji silazio je na osobe da im podijeli posebno poslanje. Marija je određena za jedinstveno poslanje, da se u njoj utjelovi sama milost i svetost Božja koja će postati čovjekom. Utjelovljenjem Riječi Marija postaje „hram Božji, svetište Duha Svetoga“ (kao što će postati i svaki krštenik, usp. 1 Kor 3,16).

Marijin odgovor tipičnog hebrejskog podrijetla iskazuje potpunu podložnost i posvećenje volji Božjoj. Zbog toga je Marija puna milosti, to jest pronašla je milost kod Boga i dostojna je njegove naklonosti. Njezino potpuno prihvaćanje volje Božje čini ju dostojnom da u svoje krilo primi Sina koji će doći na zemlju samo da izvrši volju Očevu.

Komentari čitanja: Služba riječi 274/14

Unaprijed oslobođena

Ponekad upitam suputnike u čemu je razlika između bezgrješnoga začeca i začeca po Duhu Svetomu. U načelu čujem odgovor kako su to dva imena jedne te iste stvari. Onda pitam koje se dijete rodilo devet mjeseci nakon bezgrješnoga začeca. Skoro svi odgovaraju kako je rođen Isus Nazarećanin.

I dok se sjedne strane možemo zgražati nad nedostatnim znanjem naših vjernika, s druge strane nam je ta spoznaja snažan poticaj za ispit savjesti. Stoga je, prije svake propovjedničke nadogradnje, potrebno napraviti dobre katehetske temelje. Da nam se ne dogodi da gradimo kuće na pijesku.

Zato je potrebno odgojiti se da znamo sebi i drugima reći ono što vjerujemo. Između svega ostaloga, valja jasno shvatiti razliku između bezgrješnoga začeca i začeca po Duhu Svetome.

Najjednostavnije rečeno: devet mjeseci nakon bezgrješnoga začeca rođena je Blažena Djevica Marija, a devet mjeseci nakon začeca po Duhu Svetomu rođen je Isus koji je Krist. Bezgrješno začecje se dogodilo kao što se događaju i sva druga začeca samo što je Blažena Djevica Marija bila pošteđena iskonskoga (istočnoga) grijeha, a začecje po Duhu Svetome je

jedinstven događaj jer je Isusa, bez sudjelovanja muškarca, Blažena Djevica Marija začela milošću Duha Svetoga.

Zabluda da je začecje po Duhu Svetome isto što i bezgrješno začecje dovodi nas do još krivljeg zaključka. Misli se: Ako je začecje bez spolnog sjedinjenja bezgrješno, onda je svako drugo začecje grješno. A to nas vodi prema tabuiziranju ili prijeziru ljudske seksualnosti i življenja vlastite spolnosti.

A istina je potpuno drukčija. Ljudska spolnost sama po sebi nije grešna. Ona je Božji dar čovjeku. Premda se i ona, poput svakog Božjeg dara, može zloupotrijebiti. Svaki međusobnom ljubavlju darovan spolni odnos jednog muškarca i jedne žene, koji su međusobno u braku, življenje je od Boga nam povjerenih darova, prema tome i hvalospjev Bogu i, ako dođe do začeca, sudjelovanje u Božjem stvoriteljskom činu. Po življenju vlastite spolnosti postajemo sustvoritelji. Postajemo Božji suradnici.

Možda bi bilo dobro za početak, da bude manje nepotrebne zbunjenosti, upotrebljavati izraz - neoskvrnjeno začecje. Molitve Crkve ističu Božju ljubav prema Bogorodici koju je unaprijed oslobodio, odnosno unaprijed očuvao svake ljage grijeha. Bog, ne prisiljavajući djevojku iz Nazareta, ali znajući kakav će odgovor slobodna dati, unaprijed je pošteđio svakoga pa i iskonskoga grijeha.

Ona, unaprijed oslobođena, svojim pristankom na bogomajčinstvo omogućila je da se po njoj rodi onaj koji će svakoga čovjeka osloboditi grijeha i vječne smrti. Ona, unaprijed očuvana, prihvaćanjem Božje volje omogućila je utjelovljenje onoga koji će, nakon spasonosnoga vazmenog otajstva, poslati svakome od nas Duha Svetoga da nas čuva i očuva za kraljevstvo nebesko u kojemu su nam pripravljena mjesta.

Stoga imamo potpuno pravo štovati ženu koja je prepoznala svoje poslanje i ispunila ga, moleći njen zagovor u našem nastojanju da shvatimo koja je Božja volja za nas i da ju ustrajno živimo.

Spominjane neoskrvnjenoga začeca i začeca po Duhu Svetome daje i jako svjedočanstvo da ljudski život započinje začecem te da svaki čovjek, već od začeca, ima vlastito dostojanstvo i nedokidiva prava. Poglavitito pravo na život. Zato mi koji u Krista vjerujemo, a Blaženu Djevicu Mariju štujemo i molimo za zagovor, nikada se ne smijemo umoriti u nastojanju da se poštuje svaki ljudski život od prirodnoga začeca do prirodne smrti.

Početak svijeta boljega
U ovaj dan se začinje
Jer život poče Djevica,
Božanske Riječi Rodilja.

Ti, Kćeri višnje Svjetlosti,
Ti, Diko roda ljudskoga,
Tvoj Sin te, evo, sačuva
Od ljage grijeha istočnog.

Grieh iskonski sve zarazi
I u zlo svijet sunovrati,
A s Kristom ti si jedina
Od svakog grijeha slobodna.

Ti zgazi glavu Zmijinu
Božanskim svojim Porodom,
Ko David ti si skršila
Đavolski bijes i oholost.

Golubice ti ponizna,
Sva čista, sveta, nevina,
Ti budi blagovjesnica
Svem svijetu mira Božjega.

Sva slava Ocu višnjemu
I Sinu s Duhom Presvetim,
Jedinstvenom što milosti
Obdariše te bezgrešnu. Amen.

Došašće

U pristupu došašću treba imati na pameti da je Božić u smislu Kristova Rođenja tipično zapadni blagdan, budući da je taj dio kršćanskoga otajstva Istok slavio pod zajedničkim imenom Epifanija (Bogojavljenje, Bogooobjava). Najjači je naglasak stavljan na dane od 17. prosinca do 25. prosinca, te tako možemo i danas govoriti o dvostrukoj podjeli dana unutar ustroja došašća. No, još u dubljemu sloju, razlog priprava ima identičnost logike pripreme na krštenje koje se na Istoku vezalo uz Isusovo krštenje. Tu se nalazi paralelizam s Četrdesetnicom u kojoj se intenzivno pripravljalno za sakramente inicijacije.

Najzanimljivija su povijesna poglavlja koja se odnose na galsku tradiciju, odnosno na tradiciju koja je zasebna zapadna liturgija, s mnoštvom nerimskih elemenata i istočnih obilježja, jer je bilo i mnogo biskupa koji su u prekoalpske krajeve dolazili s Istoka. Osim galske liturgije slično je i s hispanskom.

Što se tiče naše rimske liturgije, ona došašće ne poznaje do konca V. stoljeća. Ono što je sigurno s povijesnoga stanovišta

jest to da je došašće u Rimu postojalo prije reforme pape Grgura Velikoga koji je živio koncem šestoga stoljeća. To je došašće imalo šest nedjelja. Ovo znamo iz dviju najznačajnijih liturgijskih knjiga toga doba. Jedna je Gelazijev, a druga Grgurov sakramentar u kojemu više ne nalazimo šest, već četiri nedjelje došašća. Specifično je za rimsku liturgiju postojanje kvatri (Ouattuor tempora) koje su vezane uz godišnja doba, te se liturgijsko slavlje slavilo u noći od subotu na nedjelju i nedjelja je bila 'ispražnjena' ili kako to navode obrasci dominica vacat.

Negdje ćemo pročitati drugo ime za došašće, a to je korizma sv. Martina, jer je poprimilo oznake Četrdesetnice (11. studenoga - 25. prosinca). Takav oblik nalazimo u razdoblju od 7.-9. st. u Hispaniji, Britaniji i sjevernoj Italiji, a ambrozijanska liturgija zadržala ga je do danas. Neće stoga biti čudno što će se uz došašće, poput paralele korizmi, ubrzo vezati i post. U rimskoj liturgiji post se nije ukorijenio ni u misalu, niti u časoslovu.

Što je dakle sadržaj ovoga 'jakog vremena'? Ponajprije u Rimu poznaju dvostrukost pripreme: za drugi Kristov dolazak i za Božić. Možda će to nekome izgledati čudno, ali otačka je teologija Utjelovljenje i Paruziju gledala kao

<https://www.nedjelja.ba/>

jedinstvenu cjelinu. Liturgijski tekstovi rano odaju takvo raspoloženje. U biblijskim čitanjima najvažnija je tema otkupljenje s naglašenim ispunjenjem u Isusu Kristu i s naznakom dovršenja u eshatonu. U tome se kontekstu nalazi i govor o Božjemu sudu kao početku pobjede nad zlom. Otkupljenje se predstavlja u različitim slikama kao što je ozdravljenje, oslobođenje sužanja ili pak kao novi izlazak. Došašće u sebi sadrži također nutarnju obnovu naroda (s posebnim pneumatološkim naglaskom), a među sadržajima nalazi se i novi Jeruzalem, uskrsnuće mrtvih, opće spasenje u obliku Kraljevstva koje obuhvaća čovječanstvo i svemir. Ispunjenje Izajijina proroštva osobito se ističe u božićnim čitanjima, i to činjenicom da je u Kristu ispunjenje djelatne Božje ljubavi prema ljudima. Iz toga je jasno da su povijesna dimenzija s jedne strane i eshatološka dimenzija s druge strane nezaobilazne, što nameće jednu posebnu vrstu duhovnosti, zauzetu oko ostvarivanja zajedništva koje ima svoju vertikalu i horizontalu. Utemeljenje za takav život nalazi se u življenju i svjedočenju Boga s kojim su učenici zajedno jeli i pili. U svim tim nitima razmišljanja lako se uviđa da ne postoji nikakva mogućnost odjeljivanja Vazma kao ostvarenja spasenja i Utjelovljenja koje Crkva tumači u svjetlu vazmenoga otajstva.

Ciril Jeruzalemski ističe dvojakost rođenja (prije vjekova i na svršetku vjekova - punina vremena) i dvojakost dolaska (u skrovitosti i očigledan). Nije dobro zaustaviti se na prvome dolasku, jer takav pristup može zaboraviti pravu dimenziju došašća i Božića te podleći sentimentalnosti. Očitovanje milosti Spasitelja uči nas da se odrekemo bezbožnosti, te da razumno, pravedno i pobožno živimo (usp. Tit 2,11-13) u sadašnjemu svijetu i čekamo objavu slave Božje.

Obično se misli da je očekivanje i budnost posvemašnja usmjerenost na budućnost, no u kršćanstvu se upravo stapaju ta dva gledišta. Tako je točno da je bitna oznaka Crkve iščekivanje onoga što se slavi na sakramentalan, znakovni način. No, cjelovitost motrišta ne zaboravlja da je iščekivanje Božje djelo u nama. I dok će se neki plašiti svršetka svijeta s kataklizmičkim bojama, kršćanin u sebi ne nosi nepremostiv strah, jer je iščekivanje za njega iščekivanje očitovanja ljubavi.

Dr. Ivan Šaško *Liturgijsko simbolički govor*,
Zagreb, Glas koncila, 2005, str.334-336.

Liturgija i blagdani u došašću

Liturgija došašća

Misna su čitanja vezana uz proroke, sv. Ivana Krstitelja i Blaženu Djevicu Mariju. Proroci su najavili i čekali Isusov dolazak, Ivan Krstitelj je sve proročke riječi i nadanja stoljeća sazeo u onaj svoj kažiprst na Jordanu kad Isusa, kao zadnji u nizu proroka i na razdjelnici staroga i novoga zavjeta, pokazuje svima: *Evo Jaganjca Božjega!* Blažena je Djevica Marija primjer svakom vjerniku kako se čeka Gospodina, kako Ga se prima. Stoga i jest u srcu došašća Marijin blagdan Bezgrešnog začeca.

Misna je liturgija uistinu bogata i svaki dan došašća ima svoj misni obrazac, na osobit način oni dani od 17. do 23. prosinca. Nedjeljna su čitanja pomno izabrana:

Prva nedjelja - budno iščekivanja Gospodinova drugog dolaska;

Druga nedjelja - jer je Kraljevstvo nebesko tu i blizu, treba mu pripremiti put do srca i duše, vremena i prostora;

Treća nedjelja - Mesija će doći, tu je nadomak nas;

Četvrta nedjelja – Mesija je došao, opisuje se njegov dolazak.

Liturgijska je boja ljubičasta, osim treće nedjelje koja ima ružičastu boju radosti i zove se „*Dominica 'Gaudete'*“ – *Radosna nedjelja* zbog Isusova dolaska. Ta je nedjelja, nedjelja Caritasa. Radost susreta s Isusom doživjet ćemo samo ako smo mu ovdje na zemlji dali koru kruha, čašu vode, ako smo ga odjenuli, obuli, posjetili u bolnici ili tamnici

Svete mise zornice

Svaki se dan u vrijeme došašća slavi u zoru sv. misa ranije nego inače u župnoj zajednici. One su izraz budnosti vjernika, izraz su pokore – odričemo se kroz cijelo došašća najslađeg sna u zoru i darujemo ga Isusu koji se ima roditi. One su pune čari i topline. Vjernici su na njima i te kako sretni. Kao da su Isusu u tim sv. misama najbliže. Posjećuju ih cijelo došašće i pri tom zasigurno svatko ima svoj zavjet. Krasno je vidjeti cijele obitelji na zornici. Na zornicama se pjevaju liturgijske pjesme došašća: Padaj s neba, Poslan bi anđel Gabrijel, Visom leteć ptice male ...

Mise zornice imaju svoju tradiciju još tamo od srednjeg vijeka. I na Božić je prva sv. misa Zornica – božićna zornica.

Blagdani, svetkovine i običaji u došašću

Uz Bezgrešno začecé Blažene Djevice Marije (8. 12.) u došašću su još i ovi blagdani i svetkovine:

4. prosinca, sveta Barbara djevica i mučenica (+ 3 st.) – zaštitnica rudara, na njezin se dan negdje sije i pšenica pred Božić. Ima i tradicija da se na njezin dan u vazuu s vodom stavi grana trešnje koja za Božić procvjeta;

6. prosinca sveti Nikola biskup – Patara između 255. i 270. – Myra, Turska, oko 346. – radost sve djece svijeta. Taj dobar biskup sva ova stoljeća dolazi i dariva dobre, a Krampus ga prati sa šibom za one koji se trebaju popraviti;

- 13. prosinca sveta Lucija (284. – 303.) rođena u Sirakuzi, zbog svoje je vjere podnijela mučeništvo 303. godine – na njen se dan diljem svijeta sije pšenica koja će do Božića izrasti. Hrvati katolici u tu pšenicu stavljaju tri svijeće: crvenu, bijelu i plavu, pšenicu vežu hrvatskom trobojnicom, a između svijeća u pšenicu stave jabuku. Te se svijeće u pšenici pale na božićnom ručku uz molitvu, a nakon ručka se moli tri puta apostolsko vjerovanje i svijeće gasi domaćin kriškom kruha umočenom u vino uz riječi: Svijećo, mi tebe kruhom i vinom, a ti nas blagoslovom i mirom!

– 21. prosinca (prema tradicionalnom kalendaru) Sv. Toma apostol – Toma Nevjerni, Toma Sumnjivac, više nije na ovaj dan, već 3. srpnja. Na taj dan, najkraći u cijeloj godini, se na ognjištu peku okrugli

kruhovi na koje se utiskuju križevi, božićni ornamenti, a u stara vremena su postojali i božićni lopari s urezanim božićnim riječima i čestitkama na koje su domaćice stavljale umiješeno tijesto za kruh na kom bi nakon pečenja ostale riječi božićnih želja. Taj bi kruh ostao do Božića. Taj se dan pere posteljina, čiste kuće, unose drva u kuću za vatru i da se čeljad ogrije.

– 24. prosinca Badnjak – najljepši dan došašća. Dan u kojem se iščekivanje popelo svom vrhuncu. Badnjak žudi za hladnoćom, snijegom kako bi ih zagrijao svojom radošću uz obiteljsko ognjište. Sa sutonom čeljad ulazi u kuće, pjevaju se pjesme, molitve se čuju iz svake obitelji. Unose se badnjaci. Riječ ovome danu dolazi od bdjeti, ili badati (vatru na ognjištu), a i po hrastovom oblom drveću koje bi se usjeklo u šumi, a na njima bi se urezao križ. Badnjaci bi se u noći bdijenja pred Isusovo rođenje unosili u kuću. To bi činili domaćini, a mogu i drugi članovi obitelji, uz riječi: *Hvaljen Isus i Marija! Na dobro vam došla badnja večer i Isusovo rođenje.* Ponovilo se tri puta. Za svaki badnjak: *U ime Presvetoga Trojstva.* A sva bi čeljad uglas odgovorila: *Uvijek bio hvaljen. I s tobom Bog dao zajedno!*

Domaćica bi čeljad posipala pšenicom, darivala orasima, suhim voćem, škropila blagoslovljenom vodom. Svi su čekali znak da se krene na ponoćku. Budan se te noći čekao trenutak Isusova rođenja.

Adam i Eva

Vjerujem da se slažete kako danas više nisu u modi starinska imena. Teško da će mladi bračni par sinu nadjenuti ime Pejo, Mato, Đuro, Roka. Danas je mnogo zanimljivije dati muško ime kao što je Denis, Silvio, Dražen, Boris. Puno je privlačnije dati žensko ime kao što je Ines, Dea, Svjetlana. Sačuvaj Bože dati ime Adam ili Eva!

Nije mi cilj baviti se imenima, nego nečim drugim. Jesu li Adam i Eva prava imena ili nisu? Jesu li to imena kao Petar, Ivan, Marija, Ana? Svakako. No ne samo to! Riječ je o imenima koja imaju i značenje. O čemu je riječ?

Ime Adam dolazi od hebrejske imenice *adam* koja označava ljudsko biće, čovječanstvo, čovjeka. No ta se opća imenica koristi i za vlastito ime u izvještaju o postanku svijeta (Post 2,4b - 4,25). Međutim, ako se pogleda izvještaj o postanku u prvih jedanaest poglavlja Knjige Postanka, u većini slučajeva *adam* označava čovječanstvo, a ne pojedinog čovjeka imenom Adam. I u izvještaju o stvaranju (Post 2,4b - 4,25) Adam je predstavnik ljudskog roda, a ne toliko pojedina osoba. To se možda najbolje vidi u Post 2,18 kada riječ *adam* označava muškarca. Pisac ne kaže da nije dobro da Adam (određena konkretna osoba) bude sam, nego kaže da nije dobro da čovjek, tj. muško biće, bude sam. Pa i za neposlušnost koja se kasnije opisuje ne treba optuživati ženu u vrtu nego čovječanstvo, što potvrđuje i kazna koja će zadesiti sve ljude, a ne samo pojedinu ženu po imenu Eva.

Znači, u izvještaju o postanku ljudskog roda riječ *adam* koristila se za konkretnu osobu, ali i za opću imenicu čovjek. Ustvari je u cijelom prvom poglavlju riječ *adam* opća imenica, a ne konkretna osoba. Pa i u Post 2 - 3 pisac uvijek upotrebljava riječ čovjek a ne Adam, čak i kad se misli na konkretnu osobu.

Podrijetlo i značenje imena Eva nije lako odrediti. Čini se da bi moglo značiti *majka svih živih*, posebno stoga što je hebrejsku riječ Eva (*hawwa*) Septuaginta prevela sa *zoe*, tj. život.

No postoji još jedna zanimljivost koja često promakne. Riječ Adam kao osobno ime prvog čovjeka pojavljuje se tek u četvrtom poglavlju Knjige Postanka (vidi Post 4,25). Dakle gotovo cijela četiri poglavlja Knjige Postanka ne spominju ime Adam, nego se govori o *čovjeku*, a ime žene prvi put se pojavljuje tek u Post 3,20. Njezino se ime spominje samo pet puta u Svetom pismu - dvaput u Knjizi Postanka, dvaput u Novom zavjetu i jednom u povijesnoj knjizi o Tobiji.

Prema židovskoj tradiciji Adam i Eva imali su pedeset šestero djece - 33 sina i 23 kćeri - kako tvrdi povjesničar Josip Flavije pozivajući se na dugu tradiciju. Neki bi rekli da je to moguće jer je prema Svetom pismu Adam živio 930 godina; vidi Post 5,5. Ali Sveto pismo ne govori koliko su imali djece.

Te zanimljivosti o Adamu i Evi, tj. o muškarcu i ženi, možda donekle pomognu onima koji se pitaju kako to da su se njihova djeca međusobno ženila i udavala.

Tekst za čitanje: Post 1-5

Je li Eva dala Adamu jabuku?

Mislim da i ptice na grani znaju da je Eva dala Adamu jabuku i da su tako prvi ljudi sagriješili i bili protjerani iz zemaljskoga raja. Posljedice toga snosimo i danas, rekli bi neki. To što ptice „znaju“ pokazuje samo jedno, a to je da ptice nemaju razum i da ništa ne znaju.

O Adamu i Evi ne treba puno govoriti. Prema židovskom, kršćanskom i islamskom vjerovanju od njih potječe ljudski rod. Bog ih je stvorio da napuče zemlju, da se brinu za nju i da štuju Boga. Međutim došlo je do toga da je „pukla ljubav“. Bog je zabranio jesti plod s jednog drveta,

ali Eva nije odoljela kušnji zmije, uzela je jabuku, zagrizla i dala je Adamu. To je ono što svi znaju.

Međutim, je li baš tako? Da nisam spomenuo jabuku ne bi bilo problema. Zašto? Zato što jabuka nema nikakve veze s biblijskim izvještajem. Sveto pismo uopće ne spominje jabuku! Sto posto provjereno! Sveto pismo jedino spominje drvo spoznaje dobra i zla, ali ne kaže da je to drvo bila jabuka. U petom stoljeću poslije Krista počelo je zanimanje kakvu je vrstu voća Eva dala Adamu. Proučavajući floru i geografske uvijete Male Azije, gdje se pretpostavljalo da se nalazio vrt u Edenu, držalo se da je riječ o smokvi, grožđu ili limunu. Međutim su monasi u sjevernoj Italiji bili uvjereni kako je to bila jabuka. Ako je točno da je vrt u Edenu bio u predjelima između današnjih Eufrata i Tigrisa, što je moguće ali je teško posve dokazati, onda i taj argument govori protiv jabuke.

Jabuke uopće ne uspijevaju u predjelima oko Eufrata i Tigrisa zbog prevruće klime. Botaničari drže da stablo jabuke potječe iz područja između Kaspijskog i Crnog mora. Najbolje uspijeva u područjima s umjerenom klimom i mnogo kiše u zimskom razdoblju. To je voće koje se u svijetu najviše uzgaja, a posebno u Srednjoj Europi i Sjevernoj Americi. Ima jabuka raznih sorti i vrlo su ukusne i zdrave. Engleska poslovice kaže: *An apple a day keeps the doctor away* - što bi se na hrvatski jezik moglo prevesti: *Jedna jabuka na dan, tjera doktora iz kuće van*.

Kako je onda došlo do toga da se jabuka povezuje s prvim grijehom i duhovnom smrću prvih ljudi? Je li zbog toga što je zdrava? Ili zbog toga što je rasprostranjena, lijepa za oko?

Jabuka je ušla među slikare i napravila „kaos“. Jedan od prvih koji je prvi grijeh prikazao jabukom bio je utjecajni flamanski slikar Hugo Van Der Goes iz druge polovice 15. stoljeća. Nakon njega gotovo svi umjetnici slikaju taj prizor s jabukom.

Teško je dati točan odgovor zašto jabuka, kad je uopće ne bi trebalo biti. Čini se da je razlog jezične naravi. Latinske riječi za jabuku i grijeh (zlo) vrlo su slične. Jabuka se kaže *malus*, a grijeh *malum*. I vjerojatno je to razlog zašto se jabuka uvukla među „zločince“.

Činjenica da jabuke nema nigdje kada je riječ o grijehu prvih ljudi pokazuje opet da bismo Bibliju trebali pozornije čitati. Cjelovit izvještaj o Adamu i Evi nalazi se u Knjizi Postanka 1-5.

Darko Tomašević, *Poznato i nepoznato o Bibliji*,
Glas Koncila, Zagreb, 2012.

Mali vjeronaučni leksikon

Mesija

Mesija, kasnolatinski *messias*; grčki μεσσίας; hebrejski מָשִׁיחַ *mašīah*, aramejski *mešīha* prevedeno na grčki Χριστός, *Khristós*, latinski *Christus*: *pomazanik*, u starozavjetnoj Bibliji i židovstvu, prvotno naziv za duhovnog i svjetovnoga vladara izraelskoga naroda (kralja, velikoga svećenika); pomazanjem ustoličen kralj kojemu se kao Božjem izabraniku pridavalo kultno-religiozno značenje. Najprije je povezivan s Davidovim kraljevstvom, a nakon Salamunove smrti i raspada kraljevstva postao je pojam idealnoga vladara, koji će ponovno uspostaviti kraljevstvo Izraelovo.

Politički značaj budućega mesije zadobio je u proročkim navještajima (Izaija, Zaharija) i u ranožidovskoj apokaliptičkoj eshatološkoj dimenziji: postaje spasitelj i otkupitelj, koji će na kraju vremena uspostaviti kraljevstvo mira i pravde.

Očekivanje mesije kao spasitelja i vladara budućnosti postojalo je i kod drugih antičkih naroda, spojeno s predodžbama o slobodi, ravnopravnosti, miru, blagostanju, obilju (tzv. zlatno doba).

Jednako je tako u kasnijoj židovskoj tradiciji mesijanska ideologija bila najčešće politički obojena, „kraljevstvo Božje“ značilo bi slom tuđinske rimske vlasti i slobodu izabranoga naroda. Tako su npr. Bar Kohbu, vođu proturimskog ustanka 135., mnogi smatrali mesijom.

Neki su se nadali mesiji kao duhovnom obnovitelju, svećeniku (npr. eseni), nazivajući ga sluga Božji i Sin čovječji, pa su nastojali pobožnošću, strpljivošću, pokorom i izvršavanjem Zakona ubrzati njegov dolazak.

Vjerovanje u mesiju kroz stoljeća je ostalo dogma židovske religije, koju je Majmonid uvrstio u 13 članaka židovskoga vjerovanja. Nada u skori dolazak mesije oživljavala je u židovskoj povijesti više puta, dok reformni judaizam s kraja XIX. st. očekivanje osobnoga mesije zamjenjuje vjerom u dolazak „mesijanskoga kraljevstva istine, pravde i slobode“.

Posebno značenje mesija ima u kasnoj kabali i u novovjekim mesijanskim pokretima (sabatizam); danas je osobito raširen u hasidskim krugovima.

Novi zavjet i rano kršćanstvo mesiju su vidjeli u osobi Isusa Krista, u kojem su se ispunila starozavjetna očekivanja; grčki naziv Krist doslovan je prijevod (i sinonim) izraza mesija, upotrijebljen kao njegovo drugo ime.

U prenesenom značenju mesijom se naziva onaj tko mora obaviti ili je ostvario neku veliku misiju.

Anton Durković

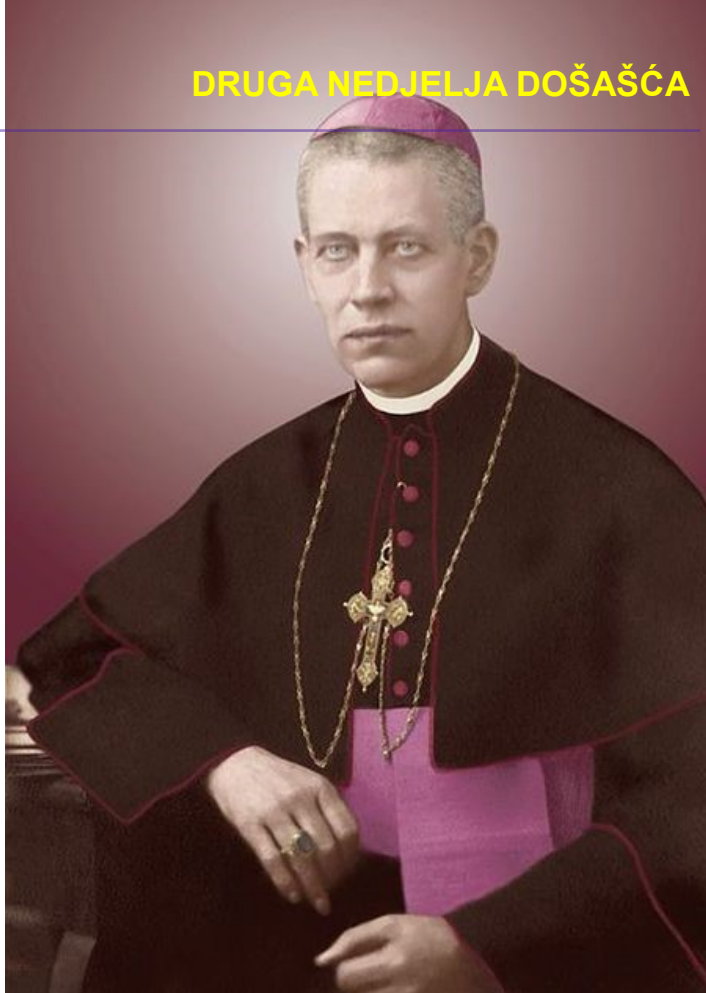
10. prosinca

Blaženi Anton Durković (Durkowitsch, Durcovici), rumunjski biskup i mučenik hrvatskog i austrijskog podrijetla, rođen je 17. svibnja 1888. u Bad Deutsch-Altenburgu (Donja Austrija) kao mlađi sin Hrvata Franza Durkovića (1858-1893), nadničara u kamenolomu i Austrijanke Marije Mittermeier.

Ostao je rano bez oca (umro je kao žrtva akutne tuberkuloze, od koje je obolio ratujući u Bosni, 1878). Antonova majka Maria, pralja i švelja, morala je 1895. emigrirati s dvojicom malih sinova, Franzom i Antonom, u rumunjski grad Iași (Moldavija, sjeveroistočna Rumunjska), gdje se zaposlila u gostionici svoje tetke.

Od malih nogu Anton je bio pobožan i težio duhovnom zvanju. Izvanredan učenik i student, školovao se uspješno u Iașiju, Ploieștiju, Bukureštu i Rimu. Od 1898. boravio je u sjemeništu svetog Josipa u Bukureštu, a od 1906. do 1911. studirao na papinskom sveučilištu Urbaniana u Rimu. Za svećenika je zaređen 24. rujna 1910. u Rimu.

Predavao je u bukureštanskom sjemeništu i djelovao kao župnik u Tulcei (Dobrudža). Kao austrijski državljanin, uhićen je od rumunjskih vlasti u vrijeme I. svjetskog rata.

Bio je rektor bukureštanskog sjemeništa od 1924. do 1948.

Postao je biskup Iașija 30. listopada 1947. Komunističke vlasti uhitile su ga 26. lipnja 1949. Slali su ga iz zatvora u zatvor, mučili ga, zlostavljali, izgladnjivali i ostavljali ga bez odjeće za zimskog vremena.

Preminuo je 10. prosinca 1951, u zatvoru grada Sighetu Marmăției (županija Maramureș, sjeverozapadna Rumunjska). Pokopan je u neobilježenom grobu, a većina dokumentacije o njegovom utamničenju je uništena.

Blaženim ga je proglasio papa Franjo 17. svibnja 2014. Zaštitnik je biskupije Iași.

Iako prilično nepoznat u našoj javnosti, blaženi Anton Durković svojim hrvatskim podrijetlom postao je dio nama drage "Svete Hrvatske", obitelji hrvatskih svetaca, blaženika i mučenika.

Tekst i slike: <https://www.velecasnisudac.com/>

NAŠI POKOJNI

IVAN HODAK,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 4. prosinca 1991.

IVICA LEVAKOVIĆ,

PU vukovarsko - srijemska, Vinkovci, 4. prosinca 1991.

JOSIP KREČAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Zagreb, 5. prosinca 1991.

MIRO MAMIĆ,

(MUP), PU brodsko - posavska, Filipovac, 5. prosinca 1991.

BOŠKO MIKULIĆ,

PU osječko - baranjska, Antunovac, 5. prosinca 1991.

BOJAN TREBUŠAK,

MUP, Lipik, 5. prosinca 1991.

ŽELJKO GRGANIĆ,

PU brodsko - posavska, Lipik, 6. prosinca 1991.

JOZO PETAK,

PU bjelovarsko - bilogorska, Pakrac, 7. prosinca 1991.

ZVONKO STANIĆ,

PU brodsko - posavska, Nova Gradiška, 8. prosinca 1991. (umro)

PERA ŠNJARIĆ,

PU ličko - senjska, Čanak, 10. prosinca 1991.

POČIVALI U MIRU